

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту

XVII Міжнародний виставковий форум
“Технології захисту/ПожТех – 2018”

МАТЕРІАЛИ

**20 Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

9-10 жовтня 2018 року

Київ – 2018

ОРГКОМІТЕТ:

БІЛОШИЦЬКИЙ Руслан Миколайович	Заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій, голова оргкомітету
ВОЛЯНСЬКИЙ Петро Борисович	Начальник Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

ДЕМЧУК Володимир Вікторович	Директор Департаменту реагування на надзвичайні ситуації
ДОЦЕНКО Олександр Володимирович	Директор Департаменту персоналу
ЄВДІН Олександр Миколайович	Перший заступник начальника Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту
КОВАЛЬ Мирослав Стефанович	В.о. ректора Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
КРОПИВНИЦЬКИЙ Віталій Станіславович	Начальник Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту
ПАРТАЛЯН Сергій Агопович	Директор Департаменту організації заходів цивільного захисту
САДКОВИЙ Володимир Петрович	Ректор Національного університету цивільного захисту України
ТИЩЕНКО Олександр Михайлович	В.о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України
ЩЕРБАЧЕНКО Олександр Миколайович	Директор Департаменту запобігання надзвичайним ситуаціям

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку : Матеріали 20 Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 9-10 жовт. 2018 р. – Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 536 с.

ISBN 978-966-916-613-5

У Матеріалах Конференції наведено результати наукових досліджень у сфері цивільного захисту, спрямованих на розробку рекомендацій щодо ефективного впровадження заходів цивільного захисту, організації управління у надзвичайних ситуаціях на державному, регіональному та місцевому рівнях організації влади в Україні. Особливий акцент зроблено на спрямування у практичну площину наукових досліджень, що є важливим питанням для організації життєдіяльності населення в територіальних громадах.

Матеріали Конференції призначені для використання фахівцями, що провадять свою діяльність у сфері цивільного захисту. Також дане видання може бути корисним науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах України.

Присяжнюк В.В., Семичаєвський С.В., Куртов О.В., Осадчук М.В., Мілютін О.В. Щодо тенденцій технічного розвитку переносних засобів димо- та тепловидалення.....	372
Рижикова І.А., Кирпичова І.В., Проскурнін О.А. Використання фітотехнологій для покращення стану малих річок України.....	375
Рогуля А.О., Петій О.Г. Організаційно-педагогічні умови підвищення кваліфікації посадових осіб та фахівців у сфері цивільного захисту органів місцевого самоврядування на основі інноваційних освітніх технологій.....	377
Рудаков С.В., Єрьоменко В.І., Чернуха М.В. Воздействие импульса тока искусственной молнии на пожаростойчивость покрытия кровельных систем из нержавеющей стали	380
Руденко Л.А. Формування професійної культури майбутніх фахівців цивільного захисту: технологічний аспект	383
Савельєв Д.І., Чиркіна М.А. Спосіб гасіння лісових пожеж за допомогою гелеутворюючих систем.....	385
Савченко А.В. Результаты оценочных испытаний использования гелеобразующих систем для защиты резервуаров хранения нефтепродуктов от теплового воздействия пожара	388
Світлична С.Д., Атаманчук О.О. Розрахунок на міцність багатошарових резервуарів для збереження легкозаймистих рідин з урахуванням початкового неосесиметричного деформування	391
Сербин В.А., Петрусенко Н.О. Підвищення дієвості професійної підготовки майбутніх фахівців пожежно-рятувальних підрозділів	393
Сергієнко Н.П., Курганов Р.І. Роль рефлексії та емпатії в професійній діяльності майбутніх працівників ДСНС	396
Сидоренко В.Л., Серeda Ю.П., Азаров С.І., Бутенко Т.Ю. Особливості гасіння лісових пожеж у чорнобильській зоні відчуження.....	398
Сировий В.В. Визначення розрахунковим шляхом тактичних показники підрозділів на автоцистернах без установки їх на вододжерела.....	402
Сировий В.В. Щодо виконання основного оперативного завдання підрозділами пожежно-рятувальної служби.....	405
Скородумова О.Б., Тарахно О.В., Тополь М.Є., Плетюк В.Є. Дослідження вогнестійкості текстильних матеріалів при дії відкритого вогню	407
Слободяник В.І., Сірко Р.І., Баклицький І.О. Теоретичні аспекти дослідження емоційного вигорання педагогів навчальних закладів ДСНС України.....	409
Слюсар А.А., Борисова А.С. Ризики при виникненні надзвичайних ситуацій.....	412
Сошинський О.І. Окремі питання аналізу впливу геометричних параметрів захистної кришки теплових сповіщувачів на здійснення їх основних функціональних завдань	415
Стецюк Є.І., Стрілець В.М. Проблемні питання вдосконалення процесу гуманітарного розмінування.....	417
Сізіков О.О., Ніжник В.В., Балло Я.В., Голікова С.Ю., Довгошеєва Н.М. Вимоги до функціонування системи управління пожежною безпекою об'єкта захисту	419
Тарадуда Д.В. Щодо управління техногенною безпекою на потенційно небезпечних об'єктах	423
Таран Є.О., Черномаз І.К. Удосконалення роботи газодимозахисників при проведенні рятувальних робіт в підвальних приміщеннях з великою площею.....	426
Тарнавський А.Б., Бабаджанова О.Ф. Радіаційний стан і деякі проблеми зони відчуження довкола Чорнобильської АЕС.....	427

При просочуванні гобеленової тканини золю, розведеним водою у співвідношенні 1:1 і спиртом у співвідношенні 2:1 на виворітному боці площа пошкодження тканини значно менше.

Золь з меншою в'язкістю (золь:вода = 1:1) краще захищає тканину від вогню, мабуть, за рахунок більш якісного просочення тканини: проникаючи в нитки тканини, золь рівномірно покриває кожне волокно. Однак при збільшенні ступеня розведення водою спостерігається зворотний ефект: незважаючи на те, що площа глибокого пошкодження досить низька, величина загальної площі пошкодження практично дорівнює площі пошкодження не просоченої тканини.

Вовняна тканина характеризується більш високою щільністю (825 г/пог.м) в порівнянні з гобеленовою тканиною (261 г/пог.м), має волокнисту будову, більшу товщину, тому зразки вовняної тканини прогриваються повільніше. Незважаючи на значне пошкодження лицьового боку в результаті дії відкритого вогню, на виворітній стороні у не просоченого зразка спостерігається невелика пляма світло-коричневого кольору, а у просочених зразків ніяких змін не знайдено зовсім. Найбільш ефективно діє золь ТЕОС, розбавлений спиртом. Однак з метою економії розчинника доцільніше використовувати золь, розбавлений водою у співвідношенні 1:1, що підтверджується мікроскопічним методом аналізу: покриття покриває кожне волокно ниток тканини. Після дії вогню покриття міцно закріплено на волокнах ниток тканини. На мікрофотографіях зразків гобеленової тканини видно, що у зоні дії відкритого вогню спостерігається деструкція ниток, але частинки покриття не викришуються з тканини, вони в ній закріплені.

Таким чином, в результаті проведених досліджень вивчено вплив фосфатовмісної добавки у гібридному золю ТЕОС, на вогнестійкість і температуру нагрівання оббивних текстильних матеріалів. Встановлено, що вогнестійкість тканин збільшується (від 8 до 12с) при використанні золів з низьким поверхневим натягом (розбавлених водою до 1:1 або спиртом у співвідношенні 2: 1).

Слободяник В.І., канд. психол. наук, доц.,

Сірко Р.І., канд. психол. наук, доц.,

Баклицький І.О., канд. психол. наук

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДСНС УКРАЇНИ

Педагогічна діяльність одна із самих емоційно забарвлених професій. Вона передбачає постійний контакт і взаємодію з людьми, причому ці взаємини повністю базуються на емоційному взаємовідгуку. Із роками, від безперервної динаміки емоційного фону, особистість зіштовхується із рядом проблем – втрачає здатність швидко відволікатись від стресових ситуацій, контролювати

свої почуття та їх прояви, діяти раціонально у ситуаціях, які викликають бурхливі емоції, тощо [1, с. 11].

Феномен емоційного вигорання щільно ввійшов у наше життя. Нескінченне спілкування з людьми стомлює, викликає цинізм, притуплює емоції, з'являється байдуже ставлення до людей. До цього стану схильні, навіть, самі незалежні, креативні та відкриті люди [2].

Від емоційного виснаження більше страждають чоловіки, спостерігається пряма залежність і від стажу роботи (якщо стаж перевищує 15 років). А наростання емоційних труднощів як у чоловіків, так і у жінок наступають після 38-40 років [3, с. 44].

Психологи стверджують, що до емоційного вигорання найшвидше приводить позиція професіоналів, які вірять і слідуєть таким міфам: "Мені не можна помилятися", "Я повинен бути стриманим", "Я не маю права бути упередженим" і "Я зобов'язаний бути прикладом для наслідування" [4, с. 217].

Є ряд станів людини, які різко зменшують її мотиваційний потенціал. Так, при монотонності життя, психічному перенасиченні, стомленні зникає бажання виконувати роботу; до якої спочатку був позитивний мотив. Але особливо сильно і тривало впливає на зниження мотиваційного потенціалу стан депресії, що виникає у здорових людей. Відчуття тривоги й депресії є також симптомом емоційного вигорання. Виникає відчуття безпорадності перед життєвими труднощами, невпевненості в своїх можливостях, що поєднуються з відчуттям безперспективності. Сила потреб, потягів різко знижується, приводить до пасивної поведінки, без ініціативності [5, с. 55-56].

Дослідник К. Кондо особливе значення надає дозволу у стресових ситуацій. Він вважає найуразливішим тих, хто реагує на стреси агресивно, нестримано, піддававшись суперництву. Стресогенний чинник викликає у таких людей, як правило, відчуття пригніченості, смутку через нездійснення того, чого хотілося досягти [6, с. 96].

До професійних стресів можна віднести входження в нове професійне середовище; ситуацію нововведень і конфліктів в цій сфері; ситуації зміни вимог до професії, внутрішніх криз; ситуації, пов'язані з професійним зростанням, кар'єрою тощо. Так, ситуація нововведень і конфліктів у професійній сфері може сприяти появі у людини таких стресових проявів, як безпорадність, схильність до конфліктів, емоційна напруженість, зниження працездатності, рівня самокритичності.

Синдром вигорання бере свій початок в хронічній повсякденній нарузі, емоційній перевтомі, що переживається людиною. Одним з таких станів є емоційно-мотиваційне стомлення, при якому з'являються суб'єктивні переживання втоми, мотиваційна й емоційна нестійкість. Трудове стомлення розуміється як комплекс відповідних фізіологічних зрушень в організмі, викликаних процесом праці, що знижують працездатність і створюють конфлікт між зовнішніми вимогами роботи і можливостями людини, для подолання якого організм мобілізує внутрішні ресурси і переходить на вищий рівень енергетичного функціонування. Стомлення супроводжується дратівливістю, зниженням інтересу до роботи, мотиваційною й емоційною нестійкістю, невпевненістю та іншими явищами. Можлива поява неврозів і

соматичних порушень психогенного характеру. Виникають зміни в прояві особистості – епізодична конфліктність, млявість, підвищена емоційна лабільність. На стадії вираженої перевтоми все це набуває стійких рис – інтроверсія, замкнутість, агресивність, тривожність, депресивність, звуження кола значущих мотивів. [4, с. 43-44].

Існують різні наукові підходи до визначення суті й видів психічної напруженості. Деякі вчені розрізняють два види таких станів: напруга, що викликає позитивний, мобілізаційний ефект і напруженість, яка характеризується пониженням стійкості психічних і рухових функцій аж до дезінтеграції особи. Інші вказують на відмінність між емоційною напругою як нормальним станом і емоційною напруженістю як перед патологічним станом [7, с. 10-11].

До синдрому емоційного вигорання схильні всі робітники, професія яких пов'язана із постійним спілкуванням з людьми. На фоні робочих стресів у особистості виникає і розвивається внутрішня напруга, яка породжує спустошення емоційного резерву. Саме так форметься перша стадія синдрому емоційного вигорання. Якщо ігнорувати перші прояви спустошення, то є велика імовірність того, що незабаром людина не зможе компетентно та якісно виконувати свої професійні обов'язки.

Професія педагога вимагає постійної роботи емоційної сфери. Він повинен не лише навчати, виховувати, підтримувати або виправляти своїх учнів чи вихованців, а й самотійно підтримувати тонус свого психічного стану. Особистість педагога здатна це робити на професійному рівні, проте, з часом виникають і розвиваються симптоми стомлення, а також спустошення. Стан стомлення розглядають як природний стан, що неминуче виникає в певний момент виконання діяльності та несе функцію захисту. Але при тривалому стомленні, без періодів відновлення, розвивається хронічне стомлення й перевтома, при якій погіршення психофізіологічного стану не компенсується відпочинком.

Слід зазначити, що для стану емоційного вигорання характерне наростання емоційного виснаження у сфері спілкування з включенням когнітивних спотворень, оскільки він є механізмом психологічного захисту для особистості і проявляється в частковій формі виключення емоцій на психотравмуючі впливи. До емоційного вигорання схильні люди з професійної сфери педагогів, психологів, медиків, вихователів, менеджерів. Вигорання визначається як умовний термін, що дозволяє людині дозовано витратити енергетичні ресурси і одночасно призводить до виникнення дисфункцій у роботі, а також у професійних відносинах з колегами.

До тяжких наслідків, до яких призводить емоційне вигорання, відносять проблеми в сім'ї, втрату контакту з дітьми. У спілкуванні спостерігається агресивність, тривожність, дратівливість. З учнями педагог переходить на авторитарний стиль спілкування, що порушує психологічну атмосферу в класі. А бажання якимось налагодити, виправити ситуацію і знайти ефективні методи взаємодії із дітьми спеціаліст просто не має. Це зумовлює порушення як у професійній діяльності педагога, так і у процесі навчання учнів.

Цитована література

1. Авраменко М.Л. Методичні рекомендації “Профілактика професійного вигорання працівників соціальної сферич” / За заг. ред. М. Л. Авраменка. – Л., 2008. – 206 с.
2. Орел В.Е. Феномен “выгорания” в зарубежной психологии. Эмпирические исследования. – М., 2009. 119 с.
3. Зубкова І.Я. Динаміка Я-образу вчителя-професіонала: автореф.дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.07 “Вікова та педагогічна психологія” / І.Ю.Зубкова – Київ, 2001. 20 с
4. Леонова А.Б. Психодиагностика функциональных состояний человека. – М.: Изд-во Моск. ун-та. 1984. 200 с.
5. Климов Е.А. Психология профессионала: избранные психологические труды. – М.: ин-т практ. психологии; Воронеж: МОДЭК, 1996. 153 с.
6. Котова Е.В. Профилактика синдрома эмоционального выгорания: учебное пособие / Е.В. Котова. – Красноярск, 2013. 93 с.
7. Люсин, Д.В. Нова методика для вимірювання емоційного інтелекту: опитувальник ЕмІн//Психологічна діагностика. 2006. № 4. 122 с.

Слюсар А.А., Борисова А.С.

РИЗИКИ ПРИ ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

З огляду на світовий досвід та проголошений курс на європейську інтеграцію цілком очевидно, що сфера цивільного захисту України потребує докорінного реформування. Нині Україна протистоїть найзначнішому виклику за роки своєї незалежності щодо безпеки у всіх сферах суспільного життя. Глибока соціально-політична криза в умовах іноземного воєнного втручання, різке посилення екстремізму й тероризму, небувале зростання злочинності, у т.ч. із використанням зброї, спад економіки і зростання масштабів гуманітарної кризи, руйнування і пошкодження численних підприємств, інфраструктурних об'єктів – усе це визначає новітні реалії, в яких сьогодні існує країна і в яких має забезпечуватися захист її громадян, суспільства й державних інституцій від катастроф, аварій, пожеж, стихійних лих, застосування засобів ураження та інших небезпечних подій.

Зазначені чинники за теперішніх умов роблять особливо актуальним питання запровадження в нашій державі ризик-орієнтованих підходів до забезпечення безпеки (управління ризиками), які активно використовуються у провідних країнах Заходу, країнах-членах ЄС та НАТО, як один із сучасних механізмів реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.

Небезпека у будь-якій сфері діяльності, а особливо у сфері цивільного захисту, має кількісну характеристику й залежить від багатьох чинників, що постійно змінюються у часі. Одним із найхарактерніших проявів небезпеки є ризик. Ризик дії чи ризик бездіяльності наявний у 90% причин аварій і травм.